

VEČERNI LIST

NEODVIŠEN DNEVNIK * Posamezna številka 16 otnarjev.

Cene po pošti
za celo leto K 40.—
za polleta . K 20.—
za četr let K 10.—
za 1 mesec K 3.50
Za Ljubljano mesečno 3 K.
Uredništvo in uprava.
Kopitarjeva ulica št. 6.
Uredn. telefon št. 58.

Nevarnost nove velike vojne na vzhodu.

LDU Belmar, 8. avgusta. (DKU. — Brezlično.) V konferenčnih krogih se boje, da bi mogla nastati velika vojna na vzhodu, v katero bi se zapletla tudi Turčija, če bi se Rumuni polastili opreme Mackensenove armade. Celo velevlasti, izjavil je neki ameriški delegat, bi se ne mogle izogniti tej novi vojski. Mirovna konferenca

kratkoterminalno ni zmožna več reševati tako velika vsega sveta se tikajoča vprašanja. V to bi bilo potreba trdne složnosti obojane z veliko silo, s katero pa mirovna konferenca ne razpolaga. Zveza narodov bi morda mogla to izvesti, vendar se je treba požuriti, če je še mogoče rešiti ves svet.

Rumuni zahtevajo ves Banat.

LDU Veliki Bečkerek, 7. avgusta. Iz Temešvara javljajo, da je na banketu, ki je bil prirejen na čast ministrskemu predsedniku Bratianu, imel sam Bratianu govor, v katerem je naglašal, da Temešvar ni vse, temveč da morajo Rumuni dobiti ves Banat. Dogovor jim obeča ves Banat do Tise in Rumuni ne marajo biti mirni,

predno ne dobi Velika Rumunija vseh banatskih krajev. Na to se že dela. Treba je, da pojde v Pariz deputacija Nemcev in Rumunov in da zahteva pripojenje k Veliki Rumuniji. Rumuni se ne strašijo niti naporov, niti denarnih žrtev, da dobe plodoviti in bogati Banat.

Razoroženje Bolgarov.

LDU Bukarešta, 6. avgusta. (ČTU.) — »Dacia« poroča iz Sofije: Francoske čete,

ki so zasedle Bolgarijo, so začele z razoroževanjem bolgarske vojske.

Dogodki na Mažarskem.

LDU Budimpešta, 8. avgusta. (DunKU) Ogrski dopisni urad poroča: Ministrski predsednik Fridrich je na predlog zastopnikov časopisja danes izdal naredbo, katera prepoveduje do nadaljnjega izdajanje vsakršnega časopisja, torej tudi dnevnikov. Ta ukrep je postal vsled pomanjkanja papirja neizogiben. Dokler bodo trajale današnje razmere, izhajal bo uradni list »Budapesti Kozlöny« dvakrat dnevno in v svojem neuradnem delu občinstvo informiral o važnih dogodljajih.

LDU London, 7. avgusta. (ČTU.) Govori se, da pridejo ljudski poverjeniki, ki so dosedaj vladali v Budimpešti, pred državno sodišče.

LDU Dunaj, 8. avg. (ČTU.) »Abend« poroča: Železniški promet na Ogrskem je popolnoma ustavljen, tako tudi zasebno telefonsko občevanje. Rumuni nadzirajo zlasti telefonske pogovore in jih dopuščajo le izjemoma.

LDU Dunaj, 8. avgusta. (ČTU.) Korepondenca »Express« javlja, da je imel danes Ovaszy daljši pogovor z danes dospelima ogrskima politikoma dr. Vasonyjem in Naradyjem.

LDU Praga, 8. avgusta. (ČTU.) »Venkov« javlja, da je čehoslovaška vlada poslala državega tajnika dr. Milana Hobžo v politični misiji v Budimpešto.

LDU Pariz, 8. avgusta. (ČTU.) Kakor poroča »Journal«, nadaljuje svet petorite posvetovanja o rumunskih pogojih napram Mažarski, in jih namerava spremeniti.

LDU St. Germain, 8. avgusta. (ČTU.) Kakor poroča »Matin«, so prejeli Rumuni brzojaven ukaz, naj se drže zmerno.

LDU St. Germain, 8. avgusta. (ČTU.) »Echo de Paris« hvali Rumune, da so uredili svoje stvari z Mažari. List završuje z izjavo, da morajo mirovne diskusije z Mažari temeljiti na premirju budimpeštanskem.

Razglas civilnega guvernerja v Trstu.

LDU Trst, 6. avgusta. Novi civilni guverner Ciuffelli je ob svojem prihodu izdal sledeči proglas:

»Meščani! Prevzel sem pošte generalnega civilnega komisarja za Trst in Julijsko Benečijo svest si dolžnosti napram domovini in moj namen je skrbeti za blago-

stanje narodov, ki so spojeni z Italijo, podpirati koristne iniciative, vzpostaviti stopnjema normalne razmere javnega življenja, ki se mora razviti in uspevati v rednem delu, v varnosti svobode in pravice.

Pričakujem dobrovoljnega sodelovanja vseh prebivalcev, zastopstev in oblasti, ki

sedaj delujejo, kakor tudi onih, ki bodo morale začeti svoje koristno delovanje.

Posvetil bom svoje delo in oblast le v prid ljudskemu blagostanju, brez ozira na osebe in stranke. Prepričan sem, da najde prebivalstvo Trsta in Julijske Benečije v svoji stalni tradiciji mirnega delovanja, pravičnosti in dobrote primerna navodila za svoje namene in čine. Trst mora kolikor mogoče kmalu zopet začeti svoje veličastno življenje, svoje svobodno dihanje in svoj gospodarski razmah, da da domovini veliko in dragoceno pomoč, ki jo pričakuje Italija od Trsta in od drugih mest ter odrešenih ozemelj, da more tako izvršiti svojo zgodovinsko misijo za civilizacijo in napredek.

Začnimo torej zopet delo, ki ga je ustavila osvobodilna vojna, iščimo tolažbo za težave in škode, ki smo jih junaško pretrpeli v delu miru, v vzajemni naklonjenosti in izvrševanju svojih dolžnosti.

V tem upu Vam izražam s svojim najsrčnejšim pozdravom pozdrav kralja in italijanske vlade.

Trst, dne 3. avgusta 1919. — Generalni civilni komisar: Augusto Ciuffelli.

Rumuni v Banatu.

Iz Velikega Bečkereka poročajo: Iz krajev, ki so jih zasedli Rumuni, prihajajo dan na dan begunci, ki se pritožujejo nad postopanjem rumunskih oblasti proti srbskemu življu, kateri je ostal zapuščen, brez inteligence. Vsi duhovniki in učitelji so morali pobegniti, ker so se bali dogodkov iz leta 1914., ko so jim rumunski seljaki pretili s smrtjo. — Veliko nezadovoljstvo vlada proti naši meji proti Rumuniji, ki teče ob začasnih demarkacijski črti. Meja je nenaravna. Razen tega so priklopljene Rumuniji čisto srbske in mešane nemško-srbske občine, kjer sploh ni Rumunov. To je velika krivica, ki se je zgodila srbskemu narodu radi nepoznanja razmer. Treba nam je delati na vse kriplje, da spasimo kar največ plodovitega polja v Banatu. Ko smo že izgubili Temešvar, ne prekrizavajmo rok in delajmo. Narod v Banatu je z Rumuni zelo nezadovoljen.

Mirovni posvet.

LDU Pariz, 8. avgusta. (DKU. Brezlično.) Vrhovni zavezniški svet je obravnaval v četrtek položaj na Mažarskem in sklenil, poslati tja zastopnike velevlasti. Nadalje je bilo sklenjeno, da bo konferenca prevzela v svoj pretres tudi tešinsko vprašanje, ker se o pridelitvi tega ozemlja Čehi in Poljaki ne morejo zediniti.

Splošna stavka v Italiji.

LDU. Pariz, 7. avgusta. (ČTU.) Kakor poroča »Abend« je izbruhnila včeraj v vseh pristaniških mestih od Napolja do Messine splošna stavka. Tudi stavka v Gorenji Italiji se postruje. Vlada je odredila, da je po vseh večjih mestih vojaštvo pripravljeno. Vest, da je Anglija ustavila dovoz premoga vpliva zelo uničujoče.

Stavka bolgarskih socialistov.

LDU. Bukarešta, 6. avgusta. (ČTU.) — »Dacia« javlja: Listu »Universul« se poroča iz Sofije, da se je posrečilo bolgarskim socialistom, povzročiti v znak protesta proti zasedbi Bolgarije po francoskih četah, splošno stavko po vseh tovarnah in podjetjih.

Volitve na Slovaškem.

LDU. Turčanski sv. Martin, 6. avgusta. (ČTU.) V današnji seji je sklenil Slovaški klub, da razpiše splošne volitve po možnosti že pomladi leta 1920. Volitve se bodo vršile po načelu proporca z nekaterimi omejitvami pri prvih volitvah.

LDU. Turčanski sv. Martin, 6. avgusta. (ČTU.) Danes se je vršilo tu ustanovno zborovanje slovaške narodne stranke, ki si sestavi nov program, ker stari več ne odgovarja sedanjim razmeram na Slovaškem.

Ameriška trgovina.

LDU. Amsterdam, 8. avgusta. (DKU.) »Times« se v svojem članku »Britansko gospodarstvo na morju v nevarnosti« s skrbjo izražajo o naraščanju ameriškega trgovinskega brodogoja, dočim britansko brodogojstvo od leta 1914. nazaduje. Po statistiki, ki jo navaja članek omenjenega lista, je naraslo ameriško trgovinsko brodogojstvo od leta 1914. za 7.746.000 brutto ton, dočim je britansko izgubilo za 2.547.000 brutto ton.

Vojaški kabinet na Finskem.

LDU. Helsingfors, 8. avgusta. (DKU.) General Mannerheim je končno veljavno oddalil vrhovno poveljstvo nad finsko armado. Govori se, da je zaprosil za popotni list v Italijo, vladno krizo nameravajo rešiti na ta način, da se dosejani kabinet pretvori v čisti vojaški kabinet, ki naj vodi posle do oktobra, ko nastopi državni zbor.

Krivičniki pred sodiščem.

LDU. Berlin, 7. avgusta. (ČTU.) — »Vossische Zeitung« javlja iz Kassla: »Alliranci so dali bivšemu poveljniku ujetniškega tabora v Kasslu, generalmajorju Kruski dostaviti obtožbo, kjer se zahteva tudi njegova izročitev. Baje je opustil potrebne odredbe in povzročil veliko razširjenje pegavice pozimi leta 1916, in 1917., tako da je v ujetniškem taboru v Kasslu umrlo 3.000 mož. Na pritožbo francoskega poročnika je odvrnil, da vodi vojno po svojem načinu.

Poldrug milijon za Denikina.

LDU. Bukarešta, 7. avgusta. (ČTU.) — Po poročilu Agenture »Dacie« iz Odese je Trocki določil darilo pod drugega milijona rubljev za glavo generala Denikina.

Monopol sladkorja na Francoskem.

LDU Pariz, 8. avgusta. (ČTU.) »Wiener Mittagspost« javlja: Nekateri poslanci so predložili zbornici zakonski načrt, ki predlaga, da se uvede v Franciji monopol za sladkor, in sicer za dovoz in prodajo sladkorja.

Iz pokrajine.

k Kako se godi škofu dr. Mahničju? V »Narodni Politiki« opisuje trpljenje naših ujetnikov v Italiji duhovnik Sime Picinič, ki je bil tudi interniran v Italiji in ki piše med drugim o škofu dr. Mahničju: V Rimu smo našli tudi našega škofa dr. Mahničja, na katerega zelo pozorno pazijo, tako da ga vedno spremljajo policijski agenti. Rimska policija ve za vsak njegov korak. V Rimu smo se smeli gibati po mestu, toda vedno pod nadzorstvom »angelja varuha«, kakor ga je nazival moj prijatelj.

k Kolekujte prošnje! V slovenskih listih je bilo ponovno objavljeno, da morajo vse prošnje, ki jih pošiljajo ljudje na razna ministrstva v Beograd, biti primerno kolekovane. Toda vkljub temu dohaja polno nekolekovanih prošenj, ki gredo vsled nekolekovanja — v koš. Da ljudje ne bodo imeli škode in nepotrebnega dela, opozarjamo zopet, da je potrebno vsako prošnjo primerno kolekovati.

k Protislovenski izgedi v Trstu. Iz Trsta poročajo 6. avgusta. Včerajšnje poročilo »Edinosti« o italijanskih izgedih je bilo večinoma črtano od cenzure. Današnja »Edinost« poroča: Povedali smo včeraj v svojem poročilu samo tako površno škodo, ki je doletela naše zavode (1 vrsta črtana), kakor nam je bila pač spornjena od prizadetih strani. Toda v resnici se bo pokazala še veliko večja, kot se je dala preceniti na prvi pogled. Tudi pri nas prihajamo do spoznanja, da smo se zmotili. Škoda je še znatno večja, kot smo rekli prvi hip, da, naravnost neprecenljiva. Dovoljujemo si tudi pripomniti polovno, kar smo že poudarili včeraj, da z naše strani ni bilo niti najmanjšega povoda za naskok na našo lastnino, da kakšnega napada niti od daleč nismo pričakovali, čemur je pač najboljši dokaz dejstvo, da so (cenzura) naskočili in opustošili našo lastnino takorekoč v naši odsotnosti. V »Češki Besedi«, društvu v Trstu bivajočih pripadnikov češkoslovaške države, in »Čitalnici« se je nahajala ob času naskoka ena sama ženska, prestori »Trgovsko-chrštne zadruga« so bili zaprti in se je nahajal v stranskih prostorih edino le sluga s svojo ženo, v »Edinosti« je bila prisotna edino le naša upraviteljica, in ravnatelj tiskarne je priletel v tiskarno šele potem, ko je videl, kaj uganja drhal v Narodnem domu. Šola na Acquedottu je bila zaprta že celo leto in sploh ni bilo živega človeka v vsah prostorih. Bil je torej vsepovsod pravi pravcati vlom z ogrožanjem tuje lastnine. (5 vrst cenzuriranih.) List nato nadaljuje: Kolikor smo mogli doznati, je bilo tekom ponedeljka aretiranih 443 oseb, večinoma v Delavskem domu, med njimi tudi znani delavski voditelji Ol-

va, Seabar in Laurencich. Z nobenim drugim namenom, temveč edino kot kronisti naj izrecno zabeležimo tu, da ni bil ne aretiran, ne ranjen, še manj pa ubit niti eden jugoslovanski narodnjak, kar je bilo tudi popolnoma izključeno že samo ob sebi, ker sploh nihče naših ljudi ni bil soudeležen pri izgedih. (8 vrst cenzuriranih.) Zvečer smo doznali, da je bilo okoli 120 v Delavskem domu aretiranih oseb izpuščenih na svobodo, med njimi Oliva in drugi. (LDU)

k »Neumarkt-Krainburg«. To samonemško besedilo ima še vedno pečat, ki ga rabijo za pisma na železniški progi Kranj-Tržič, škandal!

k Narodni tatovi. K tozadevni notici v številu 170 »Večernega lista« nam je pravni zastopnik g. Stankota Oražma g. dr. Jos. Klepec poslal pojasnilo, da je prišel gospod Oražem le vsled zlobne ovadbe v kazensko preiskavo, ki pa je že sedaj doglala, da je stvari, glede katerih se mu je podtikalo, da je prišel na nepošten način do njih, pošteno in s pošteno prihranjenim denarjem kupil. G. pravni zastopnik dr. Klepec upa, da bo g. Oražem lahko dokazal svojo nedolžnost.

k Lovska dražba. V torek, dne 16. septembra 1919 ob 11. uri se odda pri okrajnem glavarstvu v Radovljici na javni dražbi v zakup lov občine Koroška Bela za dobo 3¼ leta, to je od 1. oktobra 1919 do 30. junija 1923. Dražbeni pogoji so na vpogled med uradnimi urami pri omenjenem okrajnem glavarstvu.

k Anketa proti korupciji. »Narodna Politika« piše v uvodniku med drugim: Korupcija se je rodila v Pešti in se globoko zakoreninila v Hrvatski, tako da je Pešta prava sestra današnjega Zagreba. Ako se razgledamo, vidimo, da so se moški in ženske lotile tihotapstva, zakotne trgovine in nemoralnega življenja. Ta kuga se je za vojne polastila skoro vseh slojev. Danes barantajo tisoči, in dasi niso vložili nobenega posebnega truda v svoj posel, zaslužujejo navadno po 200 do 400 odstotkov. V samem Zagrebu je okoli 30.000 ljudi, večinoma židov, naseljenih kdo ve odkod, ki se bavijo s »trgovino«. Vsi so neprotokolirani trgovci, ki ne plačajo davka ter oškodujejo državo, med tem ko trpe pošteni trgovci in solidni ljudje ne dobe stanovanja. Posebno je značilno, da se bavijo s pretrgovanjem mnoge žene in dekleta, navadno take, ki so že davno pogazile svoje poštenje. Dobi-vajo blago od zakotnih trgovcev ter ga prodajajo z velikim dobičkom dalje. Zlasti radi se poslužujejo žensk razni oderuhi, ki se sami nočejo eksponirati. Tudi razna »velika gospoda« (ravnatelji in prokuristi) raznih denarnih in trgovskih zavodov imajo v svojih uradih nameščene metrese, ki so jim desna roka pri nepoštenih manipulacijah. Med tem ko nima revež, kam bi položil glavo, ni nenavadno, da posamezna družba v eni noči zakarta 200.000 do 300.000 K, a dogaja se vsak dan, da se ponoči slave prave orgije. Nedavno se je govorilo o senzaciji, ko je nekoliko takih milijonarjev v družbi zloglasnih žensk med potoki šampanjca zapravilo 100.000 K. Ni dovolj besedi za obsojbo vsega tega, kar se godi na račun

siromašnih in srednjih slojev. To so neprijatelji države, družbe. Chlasti pa nimajo dovolj moči proti tej korupciji, ki je zavladala vse sloje. Zaradi te korupcije raste draginja, širi se nemoralnost in venezične bolezni, socialna beda narašča a poštene delavci za kulturo, socialni in gospodarski napredek države morajo trpeti in odstraniti se v ozadje. S tem težkim problemom bi se morali baviti vsi. Zato bi ne bilo napačno, ko bi oblasti in zasebniki sklicali ankete, na katerih bi se razpravljalo to važno vprašanje, kako in na kak način bi se najbolje rešilo.

k Novice iz Amerike. Iz E. Palestine, O.: Dne 17. junija je umrl Matija Merhar. Ranjki je bil doma iz vasi Stremec, fara Studeno pri Postojni na Notranjskem. V Združenih državah je bival nad 16 let in sicer v Pittsburgu je bil dobro poznan in čislán med vsakovrstnimi narodi. Polovico let je delal v tovarni, drugo polovico pa je bil v trgovini, katero je nad vse ljubil. — Iz Tacoma, Wash.: Nesreča je zadela vojaka Antona Gustinčiča, doma iz Tatve na Primorskem, starega 34 let. Ranjki je bil zaposlen v Beekman in Loging Camp dne 21. junija ob 9. uri je nesrečno padel na fračnice in kara mu je šla preko glave, da je bil na mestu mrtev. V starem kraju zapušča mater in eno sestro, v Clevelandu pa dva brata in eno sestro. — Iz Eveleth, Minn.: John Brince, star 30 let, po poklicu kurjač in Tony Lesar, mestni uslužbenec, eta se peljala z avtomobilom po Fayal Rd. Ko sta se peljala po ovinku jim pride nadomna nasproti krava, česar posledica je bila, da sta jo zadela in se je avtomobil prevrnil. Lastniku avtomobila John Brince je počila lobanja ter je umrl kmalu potem v More v bolnišnici. Lesar pa je precej poškodovan po plečih.

k Vojvoda Mišič in vojaška straža. Iz Belgrada poročajo: Dne 4. t. m. je došel avtomobil vojvode Mišiča na savski breg. Ko je šofer hotel voziti, kjer je prehod za občinstvo, je vojak na straži nameril puško in zavrnil šoferja, naj vozi, kjer je treba. Vojvoda Mišič je skočil iz avtomobila, poveljnika straže ter mu naročil, naj mlademu vojaku za pravilno in vestno izvrševanje službe sporoči pohvalo vrhovne komande.

Iz Ljubljane.

1 Instalacija novega stolnega prošta. Danes je bil instaliran v stolnici za stolnega prošta mnogozasluzni g. prelat Andrej Kalan. Obred je izvršil presvetli škof dr. Anton Bonaventura Jeglič.

1 Umrl je g. dr. Guido Zbašnik, tajnik Kranjske deželne banke. Pogreb bo v nedeljo 10. t. m. ob 5. uri iz Beethovnovе ulice.

1 »Protekcija« v Ljudskem domu. Si-sodnja predstava Branislav Nušičeve komedije v Ljudskem domu se je izvršila nad vse pričakovanje dobro. Komedija sama poseza globoko v keritarske razmere in biča z izborno komiko in neizprosno satiro. Igralci so izvršili svojo nalogo popolnoma dobro; zelo dobrih je bilo posebno nar komičnih vlog. Igra je trajala dolgo, a napetost zadnjih dejanj je držala poslu-

šalce kakor v kleščah; tudi igralci so bili proti koncu igre bolj zaživljeni v svoje vloge, hitrejši tempo je bil igri le v prid. Občinstvo je dijaštvu in igralkam hvaležno za ta večer lepega vžitka.

1 »Glasbena Matica« v Ljubljani ima v ponedeljek, dne 11. t. m. ob 8. uri zvečer svoje odborovo sejo.

1 Visokošolcem. Sestanek, ki je bil napovedan 12. t. m. v salonu pri Mraku, bo šele v ponedeljek, dne 18. t. m., ob šestih zvečer, ker moramo počakati vrnitve visokošolcev iz Belgrada. — Fran Schiffrer.

1 K poglavju razsvetljave v Ljubljani. V nekem listu čitamo: »V pokrajini Tuscarova v Ameriki raste drevo, ki sveti. Drevo ima jako močne korenine in brezštevne veje. Njegovo svetlikanje je ponoči videti celo miljo daleč. Blizu drevesa pa človek lahko čita. Luč daje posebno klejasto snov, ki pokriva listje in se da otestiti. Sodí se, da izvira svetloba od parasitov, ki se nahajajo na listju.« — Svetujemo ljubljanskemu magistratu, da si nabavi taka drevesa in jih nasadi po mestu. Gotovo bodo temno Ljubljano bolj razsvetljevala, kakor pa sedaj plin in elektrika skupaj.

1 Bertholdov umetniški fotografski zavod bo vodila nadalje g. vdova Helena Bertholdova s sodelovanjem gosp. Mišiča Obrenoviča kot poslovođjo.

Izpred sodišča.

s Prefrigani pustolovec in goljuf je Alojzij Mišič, ki se je zagovarjal te dni pred ljubljanskim deželnim sodiščem. Goljufal je tako, da je rekel ljudem, naj mu menjajo tisočak; ker ga ni nihče mogel zmenjati, je prosil na posodo, češ v tej in tej pisarni ima nekaj plačati in pride precej nazaj. Ljudje so ga čakali, on pa je skozi drugi izhod hiše izginil. Predsednik Levčnik Mišiču: »Ali ste krivi?« — »Ne.« — »Kako ste prišli v Ljubljano?« — »Z Nabrežne sem. Slišal sem, da je odprta pot v Trst. Navadno sem bival v Celju.« — Pri Lloyd se je zglašil za Miloša. Predsednik: »Zakaj ste se zglašili za Miloša?« — »Se nisem, sobarica me je napačno umela.« — »Kako to, da so Vas ljudje, ki ste jih ogoljufali, pri policiji in pri preiskovalnem sodniku spoznali?« — »Ne. Nisem pravi. Se motijo. Eden je rekel, da sem jaz tisti, so pa vsi za njem to govorili.« — Sobarica pri Lloyd pove, da je bil 5 do 6krat tam. Zglašil se je vselej kot Alojzij Miloš. Barliča Jakoba je Mišič dobil pred pisarno dr. Stareta in se mu je predstavil kot dr. Staretov uslužbenec ter mu izvalil 1400 kron, Valentinu Staretu z Bleda je izvalil 3360, Antonu Hočevarju z Dolenjskega 140, Antonu Benkoti 50, koroškemu beguncu Josipu Rezovecu 1000 kron in Vincencu Smoliču 400 K. Pričam je ponavljal, dasi so ga spoznale: »Tega človeka ne poznam.« I. državni pravdnik dr. Bežek: »To je dobro, da Vas on pozna.« Sodišče je prisodilo Mišiču 2 leti ječe.

s »Sem hodil samo pol leta v šolo, pisati in brati ne znam.« je dejal pri sodišču Janez Kristan iz Pirnič. Z rudarjem Vaclavom Kinom iz Čehoslovaške sta se zagovarjala radi hudo-delstva tatvine. Kin je delal v Knapevžah in je ukradel 2 soda strojnega olja in en gonilni jermen v družbi Novinca, ki je zdaj pri vojakih. Kin je poveril nekemu Debelaku tudi znesek 160 kron. Uhradeno olje je prodal Kin Kristanu. Kin in Kristan nista tajila. Predsednik senata Levčnik Kristanu: »Zakaj ste od Kina kupili olje?« — »Mišič sem si, da ga je kupil od vojakov.« — »Olje so Vam vzeli in 900 kron tudi nimate?« — »Da.« — »Šika se Vam.« — Kinu je prisodilo sodišče 8 mesecev težke ječe, Kristanu pa 2 in pol meseca navadne ječe.

s Očetu je kradla Ana Vrhovec z Vrhnike. Vzela mu je blaga v vrednosti 403 kros 60 v,

Oče je sam prosil sodišče, naj jo po prestani kazni oddajo v prisilno delavnico, katere pa v Jugoslaviji za ženske še nimamo. Vrhovecva je bila zaradi tatvine že desetkrat predkaznovana, enkrat pa zaradi vlačuganja. Sodišče ji je prisodilo dva meseca težke ječe.

Po svetu.

s Znameniti angleški državnik Gladstone je rekel svojemu sinu na smrtni postelji: »Moli za me in za svoje bližnje in spominjaj se jih, ki so zatirani, nesrečni ter vzdihujejo v suženjstvu!« — Iz tega je videti, da je ljubezen do bližnjega prepeljala srce tega velikega moža in da je videl daleč v prihodnost in spoznal, da mora ljubezen, prava ljubezen do bližnjega prevzeti vse sloje človeške družbe, ako se imajo zblížati duhovi in zavladati mir in sreča na zemlji. — Za to idejo naj se vsak posameznik v svojem poklicu v omejenem krogu potrudí! Pri tem pa ni pozabil na vir ljubezni do bližnjega — na Boga. »Moli!« je dejal. Kjer ne poznajo in ne ljubijo Boga, tam ne more biti govora o krščanski ljubezni.

s Volnena in satenasta obleka se pere zelo dobro s krompirjem. Nič ne obledi. Skuhaj krompir do mehkega, olupí ga in maži z njim kakor z milom, pusti nama-zano blago, da nekaj časa stoji, potem rahlo premencaj in dobro izperi, najbolje na tekoči vodi. Po krompirju postane obleka zelo čista in krepka, medtem ko postane po pranju z milom cunjasta.

s Kako se zdravijo plašljivi konji. Neki slavni američanski konjar je iznašel zelo enostavno sredstvo, s katerim se da pri konjih pregnati plašljivost. »Če se konj plaši,« piše ta mož, »ga nikoli ne pretepaj. Ne devlji mu nikdar peska v ušesa in mu ne obhlivaj glave z mrzlo vodo, kakor delajo nekateri, temuč stopi mirno h konju, ga pomirjevalno potrepelj po vratu, nato vzemi kladivo ali kamen, vzdigni živali najprej eno, potem drugo sprednjo nogo, udari lahno parkrat po vsakem žeblju na podkvi, spusti nogo na tla in konja požení. Šel bo mirno naprej. To je moje enostavno sredstvo, ki se mi je vedno obneslo, dasi so se mi mnogi smejali. Skrivnost tiči v tem, da konj med malo operacijo popolnoma pozabi na vzrok svojega strahu in se njegova pozornost obrne drugam.«

s Največji cvet na svetu se nahaja kakor pripovedujejo, na otoku Mindanao. Našli so ga na gori Paraj, kakih 762 metrov nad morjem. Domačini so mu dali ime »balo«. Cvet ima premer približno enega metra in tehta 9¼kg.

s Kdaj je človek najmočnejši? Na vprašanje: »Ob katerem času je človek najmočnejši?« bo večina pač odgovorila: Zjutraj, kadar se zbudi. Dasi je ta odgovor navidez verjeten, vendar ni resničen. Nasprotno, kadar človek zapusti posteljo, je najslabotnejši. Moč mišic se zveča po zajtrku in pride do vrhunca po kosilu; nato čez nekaj ur zopet opeša in se nanovo dvigne proti večeru, potem pa zopet pada do jutra. Dva največja sovražnika krepkega mišičevja sta lenobnost in prevelik napor — tudi tukaj je torej treba hoditi zlato srednjo pot. Potenje pri delu znatno zmanjšuje moč mišic.

Stekleničnica.

(Češki spisal Karel V. Raš; preložil Al. Benkovič.)

(Dalle.)

»Bila sem, a v mrzlem kraju; poletje je bilo tam deževno in hladno, o počitnicah sem hodila domov v Gradec, jesen je bila pa zopet zimska,« je odgovorila oskrbnica.

»Jaz sem tudi iz mesta, a ne hodim rada samo po polju. Imeli pa ste vsaj skušnje z otroki, vidite! Vem, da v gorah hodijo umazani in raztrgani. Ali ste bili na ljudski, ali samo na obrtni?« je milostivo vprašala doktorica.

»Na ljudski,« je vzdihnila oskrbnica. V tem jo je soprog sunil v nogo in oba sta naglo vstala.

»Oprostite, da sva bila tako drzna,« se je priporočil oskrbnik.

»Veseli me, da sem imela čast,« je zapela doktorica.

»Priporočava se gospodu doktorju.«

»Hvala!«

»Klanjam se!«

»Priporočam se! Klanjam se!«

Doktorica je sama zaprla za oskrbnikovimi, in ko je služkinja prikimala iz kuhinje, ji je rekla: »Rajši bi me bila zaprla!«

Služkinja je skomizgnila z ramami in zagodrnjala: »Ko bi bila to vedela! — Pravijo, da niti stekleničnice nima!«

»Kje bi jo pa vzela?« se je obregnila gospa in odskakala zopet v prvo nadstropje.

Ko je prišla na ulico, je bila oskrbnica ideča kot kri in oči so jo pekle.

»Prosim te, pojdiva že domov!« je tužno zastokala.

Oskrbnik jo je osupel pogledal.

»Kaj pa misliš, noričica? Vse opraviha naenkrat — še na pošto, k Darbujanovim, v šolo, potem bo pa mir. Ravno sem videl poštarico za zagrinjalom, gotovo naju pričakuje.«

»Ali ne vidiš, kako zaničljivo se vedejo?« je vprašala na jok.

»Nalašč naju ni peljala v salon — in kako je govorila, kaj? A prosim te, Gusta, tukaj mora biti tako, ne morejo se premagovati!«

»Saj so nam vendar pokazali, da nas ne marajo!«

»Ali te to kaj boli? Taki so, pa je, same bahaštvo in nečimernost. Obiske pa morava opraviti: kaj bi si mislili o naju? In naši mami bi tudi ne bilo všeč!«

»No, v božjem imenu — zaradi tebe grem! A ti si tudi tak malomeščan!« je rekla s trpkim usmevom.

»Sem, a kaj naj storim?«

»Teja v gorah ni bilo!« je vzdihnila. Trg je ležal v vročem, dopoldanskem žaru, žive duše ni bilo na njem; samo doli v ulico je zavil širokopleč, upognjen gospod; njegove tenke noge so stopale s prsti navznotraj in previdno kot po jajcih.

»Poglej, tam-le gre doktor!« je opozoril oskrbnik.

»Njen mož?« je vprašala osupla.

Oskrbnik je pritrdil: »Zakaj se čudiš?«

»Ker je že star, siv —.«

»A ima denar! Pravzaprav niti mi doktor, ampak ranocelnik, kot so bili prej, a tista pohlepnost! Niti revežem ne prizanaša, denar grabi in vse nosi tisti ženski.«

Skozi jasni zrak se je oglasil rezki glas zvona.

»Povzdigovanje je že,« je rekel oskrbnik in gospa se je prekrizala. »Kamor zdaj prideva, bodo povsod doma samo ženske; moški in otroci so pri maši. Tako — zdaj sva pri poštil!«

In šla sta v vežo. — — —

Poldan je zvonilo, ko sta oskrbnikova, naredivši zadnji obisk, prihajala iz šole. Iz cerkve so prihajale prve tolpe in na pokopališču so se zasvetile prve svilene obleke, svetlobarvna krila in plašči.

Nekaj skupin šolskih otrok je najprej steklo po cesti. Za njimi je prišel vesel, pisan zbor fantov in deklet; fantje so bili oblečeni po mestno, dasi so bile obleke na mnogih mestih močno ohlapne in jim je manjkalo mestnega šiva — v ovratnikih so bili kot zadavljeni, ovratnice so se svetile v ognjenih barvah, debele, zlate ali srebrne verižice so jim mahale po telovnikih. Večina deklet je imela že klobuke — velike slamnike, polne lepih cvetov — obleke so imele pentlje, trakove in čipke, debele roke so tičale v rokavicah in vsaka je nesla lepo mašno knjižo.

Ugledavši oskrbnika, so pozdravljali, a jedva sta bila mlada zakonska dva koraka za njimi, so se vsi ozirali in gledali mlado gospo od nog do glave.

»Kaj posebnega nima na sebi,« je reklo dekle, ki ji je široko, mogočno zadnjo plat oklepala tesna, svetla jopica, v nevarnosti, da počti.

»Nič posebnega,« je pritrdilo suho, pegasto dekle, kateri je na rdeči, gladko počesani, lesketajoči se glavi sedel čipkast slamnik s celim vrtom.

»Pravijo, da ni imela družega, kot staro opravo in postelje, še stekleničnice ji niso kupili.«

»No — po tako mu ni bilo treba iti tako daleč!«

Za temi je prišla mlada mestna gospa, sosednji sinovi in hčere (gospodične); vsi so bili oblečeni po novi šegi, a vsakemu je bilo videti, da to parado oblači samo v nedeljo.

Tajnik in Beranek sta spremljevala Malko, ki je skakala med njima kot pastaričica; njen visoki glasek se je razlegal kot prej klenkanje zvona.

»Klanjam se!« sta pozdravljala spremljevalca gospodične in gospe oskrbnikovi napravila globok poklon.

Oskrbnik je spoštljivo odzdravil, gospa se je priklonila, Malka pa komaj da je mignila z glavo.

Zdaj so prihajali sosede, starejši še v dolgih škricih; roke so imeli zložene zadaj in govorili so počasi in važno.

Sosed Poupa, posestnik šestdesete številke, je stopil iz vrste in se ustavil z oskrbnikovimi; bil je Domorazkov stric.

»To je torej tvoja ženka? No, da sta mi zdrava!« je pozdravljal in podajal težko, zdelano desnico.

»Tudi vas obiščeva, stric!« mu je rekel oskrbnik.

»Le nridita, lahko bi bila že prišla!«

je pokazal starec in z malima očescema bistro pogledal gospo.

»Nisva mogla, stric, žanjemo, danes sva prikrat ušla od doma!«

»No, nol!« je zagodrnjal in obrnivši se k mladi gospe nadaljeval. »Da bi vama le pri nas bilo tudi všeč — mi smo namreč še tako po domače! Torej z Bogom!« in podavši roko, je mehki klobuk potisnil nazaj in zopet zloživši roke, počasi in važno odšel za drugimi.

Na koncu sprevoda je šlo še nekoliko starih užitarjev, in tri ženice so krevljale pripognjene, zamišljene.

»Kakšno parado tu delajo, kaj takega na kmetih še nisem videla,« je pripovedovala gospa Gusta svoje izkušnje; »kar vroče mi je prihajalo, tako so naju vsi gledali!«

»Mene ne, samo tebe,« se je zasmjal on. »Tukaj je vse parada — v nedeljo se v nji hodijo kazat — vsega tega so se naučili od tukajšnje gospe, ki jim daje zglede. Ako Darbujanka da za klobuk osem goldinarjev, mora poštarica dati devet, doktorica deset — in gospa županja? Sramota bi bila, ako bi županja ne dala vsaj enajst. Kakšna županja pa bi bila to? Med sosedomi je ravno taka.«

»Koliko imajo zlata — in kmečka dekleta imajo ure s težkimi verižicami —.«

Mož ji je pritrdil.

»Pri tem pa jim je vseeno,« je nadaljeval, »ako o delavnikih tekajo po hiši bose, vedno v enem krilu in predpasniku, da se ubijajo od jutra do noči — samo, da so v nedeljo nališpane —.«

»In imajo stekleničnice,« je pristavila ona.

»Prav praviš! O, tudi to sem preskusil! Kadarkoli sem prišel domov, vselej so me mati, oče, strici, tetke in drugi znanci pregledovali najprej od čevljev do vrh klobuka, imam li verižico in koliko prstanov na rokah —.«

»Ali so bili zadovoljni s tabo?«

»Moj Bog, včasih so bili. Človek mora drugače živeti kot oni in ne more toliko dati za lišp. Žive v siromašnih vaseh; kruh, krompir, cmoki, včasih štruklji — skratka, kar da gospodarstvo — o tem žive. Vsak grizljaj smo morali drago plačati. Naši doma so tarnali, da so slišali praviti, kakšen gospod sem. Vsak tukajšnji krojač, pek, mizar, skratka, tovariš je prišel nališpan in pola prstanov, ko se je vrnil z Dunaja.«

»Ali so sosede bogati?« je poizvedovala gospa.

»Bogati niso, pri malih posestvih to ni mogoče, a denar imajo, ker razven to gizde vsak skopari ter si ne privoščiči; hčeram dajo po par tisočakov.«

»Vidiš — kaj sem ti pa jaz prinesla? Zato so tako gledali name, in dobro vem, da so te pomilovali!« je rekla zamišljena.

Oskrbnik je zamahnil z roko.

»Človek se jih mora navaditi,« je rekel mirno.

Pomirjena sta šla v sobo ter na polna usta dihala prijetni hlad.

(Dalle.)

Izdajatelj konsorcij »Večernega lista«.

Odgovorni urednik Viktor Cenčič.

Tiska »Jugoslovanska tiskarna« v Ljubljani.